

Sygn. akt V Ga 289/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Zofia Wolna**

Sędziowie: SSO Andrzej Znak, SSR del Paweł Ptak (spr.)

Protokolant: Renata Stanirowska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2017 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy z wniosku J. W.

z udziałem Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

o udostępnienie dokumentów i udzielenie wyjaśnień

na skutek apelacji uczestnika Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 5 września 2017 roku

sygn. akt CZ XVII Ns - Rej KRS (...)

postanawia: oddala apelację.

Sygn. akt V Ga 289/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 września 2017 Sąd Rejonowy w Częstochowie XVII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zobowiązał zarząd Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. do udostępnienia wnioskodawcy J. W. do wglądu następujących dokumentów:

1.

- dokumentacji regulującej wynagrodzenie prokurenta Spółki za okres od 8.07.2015r. do dnia 8.07.2016t.;
- umów o pracę łączącej Spółkę z członkami Zarządu oraz z prokurentem oraz innych umów obowiązujących lub zawieranych z tymi osobami przez Spółkę w okresie od dnia 8.07.2013r. do dnia 8.07.2016r.,
- umów handlowych, umów współpracy, zamówień, umów o świadczenie usług, w tym umów w zakresie doradztwa i szkoleń, w których Spółka jest stroną – za okres od dnia 8.07.2011r. do dnia 8.07.2016r.,
- protokołów ze zebrań Rady Nadzorczej Spółki za okres od dnia 8.07.2011r. do dnia 8.07.2016r.,
- księgi protokołów Zgromadzeń Wspólników (Zwyczajnych i Nadzwyczajnych) obejmujących okres od dnia 8.07.2011r. do dnia 8.07.2016r.,

- umów kredytowych oraz innych umów zawartych z bankami i instytucjami finansowymi aktualnymi na dzień 8.07.2016r.,
- dokumentów dotyczących poniesionych kosztów remontów oraz inwestycji poczynionych przez Spółkę w okresie od dnia 8.07.2011r. do dnia 8.07.2016r., przekraczających jednorazowo kwotę 10.000 zł;
- dokumentów dotyczących wyceny majątku Spółki – jeżeli taka wycena była sporządzona w okresie od dnia 8.07.2006r. do dnia 8.07.2016r.,
- odpisów lub ewentualnie wydruków wszystkich ksiąg wieczystych dla nieruchomości, których Spółka jest właścicielem, współwłaścicielem lub użytkownikiem wieczystym oraz wypisów z ewidencji gruntów dla tych nieruchomości,
- ostatnio złożonej deklaracji (przed dniem 8.07.2016r.) w zakresie podatków od nieruchomości,
- kartoteki środków trwałych na dzień 8.07.2016r. (zawierającą nazwę środka, typ, grupa GUS, rok produkcji/przyjęcia, wartość brutto, umorzenia lub wartość netto) oraz mapki sytuacyjnej położenia środków trwałych,
- dowodów rejestracyjnych pojazdów z podaniem przebiegu pojazdu, datą remontu głównego lub odbudowy,
- planu rzeczowo – finansowego spółki i jego wykonania – jeżeli był sporządzony,

2. zobowiązał Zarząd Spółki do złożenia wyjaśnień wnioskodawcy - według stanu na dzień 8.07.2016r. – w następującym przedmiocie:

- w jaki sposób Spółka rozliczała zobowiązania z tytułu opcji walutowych, zaciąganych przez Spółkę począwszy od 2008r.;
- czy Spółka posiada zobowiązania pozabilansowe, takie jak weksle, poręczenia, gwarancje, w szczególności z uwzględnieniem tych zawartych pomiędzy Spółką, a członkami Zarządu. Jeżeli tak to jakie, z kim, na jaką sumę?,
- czy Spółka posiada zobowiązania z tytułu otrzymanej pożyczki względem podmiotów nie bankowych. Jeżeli tak to jakie, z kim, na jaką sumę?
- jaka jest wysokość opłat (rocznie) z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości których Spółka jest użytkownikiem wieczystym?
- jaka jest wysokość opłat (rocznie) z tytułu ubezpieczenia nieruchomości, których spółka jest właścicielem, współwłaścicielem lub użytkownikiem wieczystym,
- jaka jest wysokość opłat (rocznie) z tytułu ubezpieczenia nieruchomości, których spółka jest właścicielem, współwłaścicielem lub użytkownikiem wieczystym;
- jakie jest przeznaczenie działek, których Spółka jest właścicielem, współwłaścicielem lub użytkownikiem wieczystym, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego?
- jakie są parametry techniczne wszystkich obiektów budowlanych należących do Spółki (powierzchnia, kubatura, długość – informacje z Ksiąg Obiektów), jakie zostały dokonane naprawy, remonty, zwiększenia wartości, sposób użytkowania?
- jaka jest suma zadłużenia (osobno względem każdego z wierzycieli) wynikająca ze zobowiązań zabezpieczonych hipotekami ustanowionymi na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...)?
- jakie są inwestycje w toku ,ze wskazaniem zestawienia ilościowego i wartościowego?

w pozostałym zakresie postępowanie umorzył oraz orzekł o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca jest współnikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z., nie pełni jednak żadnych funkcji w organach spółki. Wartość jego udziałów wynosi 19,8% wartości kapitału zakładowego. Wobec braku wpływu na działalność spółki, J. W. był zainteresowany sprzedażą lub umorzeniem swoich udziałów, jednak zarząd nie akceptował zaproponowanej przez niego ceny nabycia udziałów jako zbyt wygórowanej. J. W. jest także prezesem zarządu w spółce (...), zasiada również w organach innych spółek. Spółka „(...)” (...) prowadzi inną działalność niż uczestnik. 18 kwietnia 2016 roku J. W. udzielił radcom prawnym -W. D. oraz A. L. pełnomocnictwa, które zawierały umocowanie do działania w jego imieniu we wszelkich sprawach sądowych i pozasądowych związanych ze zwoływaniem i uczestniczeniem w zgromadzeniu współników spółki (...), w sprawach związanych ze zbyciem oraz umorzeniem udziałów w spółce, w sprawach o rozwiązanie spółki i wyłączenie współnika oraz we wszelkich innych sporach ze spółką lub jej współnikami. J. W. pozostaje w konflikcie z pozostałymi współnikami pełniącymi funkcje w zarządzie i radzie nadzorczej. Zarzewiem konfliktu były zawierane umowy dotyczące „opcji walutowych”. Pismem z dnia 8 lipca 2016 roku pełnomocnik J. W. zwrócił się do zarządu spółki (...) o udostępnienie wnioskodawcy dokumentów. W związku z brakiem odpowiedzi ze strony zarządu spółki, pełnomocnik wnioskodawcy ponownie pismem z dnia 3 sierpnia 2016 roku wezwał zarząd spółki (...) do udostępnienia wskazanych dokumentów oraz złożenia wyjaśnień, proponując, że J. W. może wykonać swoje prawo w terminie pomiędzy 16 a 29 sierpnia. Wobec braku jakiegokolwiek odpowiedzi ze strony zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego (...) sp. z o.o., pełnomocnik współnika pismem datowanym na dzień 31 sierpnia 2016 roku zażądał rozstrzygnięcia sprawy w drodze uchwały współników. Pismo również pozostało bez odpowiedzi, a zarząd spółki nie poczynił kroków celem podjęcia uchwały w przedmiotowej sprawie.

Sąd Rejonowy wskazał, że bezspornym pozostaje, że wnioskodawcy nie udostępniono dokumentacji, którą wskazał w swoich pismach, ani też nie udzielono wyjaśnień, których się domagał. Zgodnie z brzmieniem art. 212 § 1 k.s.h. każdemu współnikowi przysługuje prawo indywidualnej kontroli w spółce. Realizacja tego prawa polega na możliwości zapoznania się przez współnika w każdym czasie z księgami oraz dokumentacją spółki, jak również uzyskania wyjaśnień od zarządu. Art. 212 § 2 k.s.h. wskazuje na przesłanki, które mogą stanowić podstawę do odmowy udzielenia współnikowi dostępu do dokumentacji spółki oraz udzielenia wyjaśnień. Zgodnie z powołanym przepisem, sytuacja taka może mieć miejsce tylko i wyłącznie, gdy istnieje uzasadniona obawa, że współnik wykorzysta uzyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę. W takim wypadku współnik, w oparciu o treść art. 212 § 4 k.s.h. może zwrócić się o rozstrzygnięcie sprawy w drodze uchwały współników. Jeżeli zgromadzenie współników podejmie uchwałę niekorzystną dla współnika lub też, gdy uchwała taka nie zostanie w ogóle podjęta, współnikowi przysługuje prawo do wystąpienia do sądu rejestrowego z wnioskiem o zobowiązanie zarządu spółki do udostępnienia wglądu do dokumentów i ksiąg spółki. Wspólnik powinien wystąpić z takim wnioskiem w terminie 7 dni od dnia podjęcia niekorzystnej dla niego uchwały lub upływu terminu do jej podjęcia.

Sąd Rejonowy stwierdził, że wbrew twierdzeniom uczestnika postępowania, wnioskodawca wyczerpał tryb wewnętrzny postępowania, zanim wystąpił z wnioskiem do sądu. Nie był również zasadnym zarzut uczestnika, że pełnomocnik wnioskodawcy nie był umocowany do podjęcia w jego imieniu działań mających na celu realizację przez współnika prawa wynikającego z art. 212 k.s.h. Świadczy o tym treść pełnomocnictwa, w którym J. W. upoważnił pełnomocnika do działania w jego imieniu we wszelkich sporach ze spółką oraz innymi współnikami. Umocowanie pełnomocnika potwierdził także sam wnioskodawca. Odnosząc się do zarzutu odnośnie braku uprawnień pełnomocnika do udostępnienia mu dokumentacji oraz złożenia przez zarząd wyjaśnień gdyż prawo to przysługuje wyłącznie współnikowi to uznać należało go za chybiony. W istocie, prawo współnika do kontroli jest prawem indywidualnym o charakterze osobistym i nie jest możliwym przekazanie tego prawa osobom trzecim. Z literalnego brzmienia art. 212 § 1 k.s.h. wynika bowiem, że prawo to może wykonywać współnik lub współnik wraz z osobą upoważnioną, nigdy jednak osoba upoważniona nie może wykonywać go samodzielnie. Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, stwierdzić należy jednak, że z pism pełnomocnika w żaden sposób nie wynikało, że

to on w imieniu wspólnika miałby wykonywać prawa wspólnika wynikające z art. 212 k.s.h. Z treści pism płynie wniosek przeciwny, bowiem pełnomocnik wyraźnie wskazuje na wspólnika jako osobę, która faktycznie miałaby wykonywać prawo wglądu do dokumentacji spółki. Prawidłowo umocowany pełnomocnik występował w imieniu wspólnika z żądaniem umożliwienia wnioskodawcy realizacji przysługujących mu praw, co nie jest jednoznaczne z tym, że miałby w jego imieniu samodzielnie wykonywać prawo kontroli przysługujące jedynie wspólnikom. Nie można zatem przyznać było racji uczestnikowi, który twierdził, że wobec nieważności czynności podejmowanych przez pełnomocnika, nie było konieczności podejmowania przez zarząd spółki żadnych czynności, w tym zwołania zgromadzenia wspólników celem podjęcia uchwały. Zdaniem sądu, czynności podejmowane przez pełnomocnika wspólnika były ważne, w związku z czym, wbrew twierdzeniom uczestnika, tryb wewnętrzny został wyczerpany a wspólnik miał wobec tego prawo zwrócenia się z wnioskiem o rozstrzygnięcie sprawy do sądu rejestrowego.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą odmówienia wspólnikowi udzielenia wyjaśnień oraz wglądu do dokumentacji spółki może być tylko uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta uzyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę. W doktrynie wyraźnie podkreślana jest konieczność zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy tymi przesłankami polegający na tym, że ujawnienie wspólnikowi informacji o spółce może być przyczyną tej szkody. Ponadto, istnieć powinna uzasadniona, czyli dająca się racjonalnie uzasadnić, obawa, że wspólnik wykorzysta te informacje przeciwko interesom spółki. Uczestnik podniósł, że wspólnik zasiada w organach wielu innych spółek i wskazał, że jedna z nich prowadzi działalność konkurencyjną wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego (...) Sp. z o.o. Jednak nie sprostował on wymogom art. 6 k.c. i w żaden sposób nie wykazał, że informacje jakich domagał się wspólnik mogą zostać wykorzystane w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to spółce zostanie wyrządzona znaczna szkoda. Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, spółka, w której wnioskodawca pełni funkcje prezesa zarządu, nie prowadzi działalności konkurencyjnej wobec spółki (...). Kwestię tą w sposób przekonujący i zgodny z doświadczeniem życiowym wyjaśnił wnioskodawca. Spółki zgłaszają do rejestru wiele przedmiotów działalności, mimo że prowadzą tylko jedną. Praktyka ta ma na celu przyspieszenie procesu ewentualnej zmiany działalności gospodarczej polegającej albo na poszerzeniu jej profilu albo na jego zamianie. W takiej sytuacji podmiot nie musi zmieniać umowy spółki i zgłaszać zmian sądowi rejestrowemu.

Nadto, należy wskazać, że fakt, iż w aktach rejestrowych spółki znajdują się protokoły ze zwyczajnych zgromadzeń wspólników wraz z uchwałami zatwierdzającymi sprawozdania zarządu z działalności, sprawozdania finansowe za poszczególne lata do roku 2015, nie stanowi realizacji prawa do kontroli przysługującej wspólnikowi. Jest to bowiem tylko niewielki wycinek dokumentacji spółki do którego dostęp mają nie tylko wspólnicy, ale każdy podmiot z mocy zasady jawności akt rejestrowych, statutowanej art. 10 ust.1 Ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Podstawą odmowy udzielenia wyjaśnień oraz wglądu w dokumentację spółki nie mogły być także twierdzenia uczestnika, że wspólnik w ten sposób próbuje wywierać nacisk na zarząd spółki. Ewentualna chęć sprzedaży czy też umorzenia udziałów nie pozostaje w żadnym związku z prawem do realizacji praw wynikających z art. 212 k.s.h. W szczególności także niezasadnym jest twierdzenie, że wniosek wspólnika stanowi naruszenie art. 5 k.c. W pierwszej kolejności podnieść należy, że uczestnik w żaden sposób nie wykazał na czym miałyby polegać nadużycie prawa podmiotowego, a więc wykorzystanie go sprzecznie z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem. Dalej, mając na uwadze poglądy doktryny, stwierdzić należy, że regulacja zawarta w art. 212 § 2 k.s.h. stanowi *lex specialis* względem art. 5 k.c., a tym samym nie jest możliwym pozbawienie wspólnika prawa do informacji z powołaniem się na art. 5 k.c. Wykładnia celowościowa przepisów art. 212 k.s.h. prowadzi do wniosku, że zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego wobec wspólnika mogłoby stać się łatwą podstawą do uniemożliwienia wspólnikowi sprawowania kontroli, bez możliwości skorzystania z procedury odwoławczej oraz drogi sądowej.

Mając na względzie powyższe, wystąpienie wnioskodawcy na drogę sądową było zdaniem Sądu Rejonowego uzasadnione i konieczne. Sąd ten, wobec cofnięcia wniosku w zakresie żądania przedstawienia do wglądu bilansu, rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku i braku sprzeciwu uczestnika umorzył postępowanie w tej części w oparciu o art. 355§1 k.p.c. w zw. z art. 13§ 2 k.p.c. i 512§1 k.p.c.. W pozostałej części wniosek wspólnika został przez Sąd Rejonowy uwzględniony z tym, że bez oznaczenia terminu. Zgodnie bowiem z art. 521 § 1 k.p.c. orzeczenie staje się skuteczne w chwili uprawomocnienia. Brak także jakichkolwiek

racjonalnych argumentów uzasadniających w ocenie Sądu wyznaczenie terminu zarządowi uczestnika do przedłożenia żądanych dokumentów i wyjaśnień.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe (...) Sp. z o.o. w Z. zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając mu:

- naruszenia przepisu prawa materialnego art. 212 § 1 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie polegające na przyjęciu iż, pełnomocnik wnioskodawcy – radca prawny W. D. na podstawie pełnomocnictwa z dnia 18 kwietnia 2016r. umocowany był do podjęcia w imieniu wnioskodawcy działań mających na celu realizację prawa wspólnika wynikających z art. 212 § 1 k.s.h., gdy z treści tego przepisu wynika, że wspólnik może prawo kontroli wykonywać samodzielnie lub z upoważniona przez siebie osoba, a nie przez pełnomocnika;

- naruszenie przepisu prawa materialnego art. 95 § 1 kodeksu cywilnego w związku z art. 212 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie poprzez ustalenie, że art. 212 k.s.h. nie stanowi wyjątku przewidzianego w ustawie o jakim mowa w art. 95 § 1 k.c. a w konsekwencji błędnej wykładni, iż treść udzielonego pełnomocnictwa, w którym to J. W. upoważnił pełnomocnika do działania w jego imieniu we wszystkich sporach ze spółką oraz innymi wspólnikami, obejmowała również prawo wspólnika wynikające z art. 212 § 1 k.s.h., polegające na wykonywaniu przez upoważnionego pełnomocnika prawa kontroli przysługującemu wnioskodawcy;

- naruszenie przepisu prawa materialnego art. 65 § 1 kodeksu cywilnego poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie poprzez ustalenie treści pełnomocnictwa z dnia 18 kwietnia 2016r. z punktu widzenia mocodawcy (wnioskodawcy), a nie osoby trzeciej tj. zarządu spółki (...) sp. z o.o. jako uczestnika czynności prawne i przyjęcie, że pełnomocnik umocowany był do podjęcia w imieniu wnioskodawcy działań mających na celu realizację prawa wspólnika wynikającego z art. 212 § 1 k.s.h., gdy nie wynikało to z jego literalnej treści. Trzeba zwrócić uwagę, że pełnomocnictwo jest jednostronną czynnością prawną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm., dalej jako „k.c”). Treścią pełnomocnictwa jest oświadczenie woli mocodawcy upoważniające jedną lub więcej osób do dokonywania w jego imieniu czynności prawnych określonych w pełnomocnictwie, w stosunkach prawnych z innymi podmiotami prawa z bezpośrednim dla niego skutkiem (art. 96 k.c. w zw. art. 98 k.c). Wymaga przy tym zaakcentowania, że o istnieniu i treści pełnomocnictwa decyduje wyłącznie mocodawca. Osoba trzecia, która dokonuje z pełnomocnikiem czynności może polegać jedynie na tym oświadczeniu. Oświadczenie mocodawcy podlega interpretacji z pozycji osoby trzeciej – ma więc taką treść, jaką powinien jemu przypisać potencjalny uczestnik czynności prawnej, dysponujący konkretną wiedzą o oświadczeniu mocodawcy i jego kontekście (takiej wykładni wymaga zasada ochrony zaufania). Wykładnia treści oświadczenia woli winna być zaś dokonywana stosownie do zasad wynikających z art. 65 § 1 k.c.;

- naruszenie przepisu postępowania art. 233 kpc poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że ze strony wnioskodawcy „tryb wewnętrzny został wyczerpany przez wspólnika, a wspólnik miał wobec tego prawo zwrócenia się z wnioskiem o rozstrzygnięcie sprawy do sądu rejestrowego”, podczas gdy złożenie przez wnioskodawcę takiego wniosku należało uznać za przedwczesne z uwagi na fakt, iż wnioskodawca udzielając upoważnienia pełnomocnikowi, który to w jego imieniu zwrócił się z żądaniem udostępnienia dokumentów i złożenia przez zarząd wyjaśnień, nie spełnił warunków skierowania osobiście żądania udostępnienia dokumentów złożenie wyjaśnień w trybie art. 212 § 1 k.s.h do zarządu spółki, przed złożeniem stosownego wniosku do sądu;

- naruszenie przepisu postępowania art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu czy art. 95 § 1 k.p.c. ma zastosowanie do wszystkich czynności prawnych wskazanych w art. 212 k.s.h., które składają się na uprawnienia kontrolne w całości, czy tylko w części

- sprzeczne przyjęcie w uzasadnieniu, że prawo kontroli wspólnika jest prawem indywidualnym o charakterze osobistym i nie jest możliwe przekazanie tego prawa osobie trzeciej, a dalej ustalenie przez Sąd, że w niniejszej sprawie prawidłowo umocowany pełnomocnik występował w imieniu wspólnika z żądaniem umożliwienia wnioskodawcy realizacji przysługujących mu praw m.in. żądając udostępnienia dokumentów i złożenia pisemnych wyjaśnień.

Skarżący wskazał, że skoro „żądanie wyjaśnień” – należy do jednego z uprawnień kontrolnych wspólnika wynikających z art. 212§ 1 k.s.h. to w niniejszej sprawie należało prawidłowo ustalić, że żądanie wyjaśnień zostało sformułowane jedynie na piśmie sporządzonym i podpisanym przez pełnomocnika, to uprawnienie to nie zostało zrealizowane przez wspólnika samodzielnie.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto wniósł o zwrócenie się przez Sąd na podstawie art. 390 k.p.c. z zapytaniem prawnym do Sądu Najwyższego „ Czy wynikające z art. 212 § 1 k.s.h. prawo wspólnika do kontroli spółki, w zakresie skierowania żądania udostępnienia dokumentów i złożenie wyjaśnień w trybie art. 212 § 1 k.s.h do zarządu spółki będące w istocie prawem indywidualnym o charakterze osobistym, może być realizowane przez upoważnionego przez wspólnika spółki pełnomocnika na podstawie udzielonego przez wspólnika pełnomocnictwa, czy też mamy do czynienia z wyjątkiem ustawowym o jakim mowa w art. 95 § 1 k.c.” albowiem rozstrzygnięcie tego pytania prawnego niewątpliwie przyczyni się do prawidłowego rozpoznania niniejszej sprawy, ale również ma walor ogólny, gdyż rozstrzygnie aktualnie występujące rozbieżności w doktrynie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika postępowania nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Nie ma podstaw do tego by zakwestionować przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, bowiem nie można zarzucić temu Sądowi tego, iż ocena ta jest dowolna i przekracza granicę swobodnej oceny dowodów. Należy podkreślić, iż sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi wówczas, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy dowodami zgromadzonymi w sprawie a konkluzją, do jakiej doszedł sąd na podstawie materiału dowodowego i obejmuje także wszystkie wypadki wadliwości wynikające z naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a więc także błędy popełnione przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 lipca 2008r. , I ACa 432/08, LEX nr 499208)

W ocenie Sądu Okręgowego podniesione w tym zakresie zarzuty skarżącego – naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. nie znajdują żadnego oparcia w materiale dowodowym i są kontynuacją stanowiska reprezentowanego przez uczestnika postępowania w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego i w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego uczestnik postępowania nie wykazał żadnych z wyżej wymienionych okoliczności albowiem nie przedstawił żadnych dowodów te okoliczności potwierdzających.

Zauważyć należy, że artykuł 212 k.s.h. reguluje kwestię prawa kontroli przysługującego każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik lub wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu (§1). Zarząd może odmówić wspólnikowi wyjaśnień oraz udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta je w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę (§2). Zatem prawo kontroli sprowadza się do możliwości przeglądania w każdym czasie ksiąg i dokumentów spółki, sporządzenia bilansu dla swego użytku lub żądania wyjaśnień od zarządu. Warto podkreślić, iż uniemożliwienie wspólnikowi wykonania prawa kontroli przez odmowę dostępu do określonych danych i informacji stanowi wyjątek od reguły. Zaznaczyć też trzeba, na co również uwagę zwrócił Sąd Rejonowy, że wskazana w art. 212 § 2 k.s.h. przyczyna jest jedyną przyczyną odmowy wykonania prawa kontroli. Z żadnej innej przyczyny zarząd nie może odmówić wspólnikowi wykonywania prawa kontroli. Zarząd nie może również w sposób faktyczny uniemożliwiać wykonywania prawa do kontroli, np. wyznaczając odległe miejsce do dokonywania kontroli, udostępniając jedynie część ksiąg i dokumentów, czy też żądając wygórowanych opłat za wykonanie kopii dokumentów bądź opłat za dokonanie samego wglądu do ksiąg i dokumentów.

W niniejszej sprawie w zasadzie, uczestnik postępowania nie kwestionował uprawnienia wspólnika przysługującego na podstawie art. 212 k.s.h. a jedynie dowodził, iż nie jest możliwym wykonywanie go poprzez pełnomocnika ustanowionego przez wnioskodawcę.

Odnosząc się do powyższych zarzutów skarżącego wskazać należało, że komentowany przepis zezwala na wykonywanie prawa kontroli przez wspólnika wraz z upoważnioną przez niego osobą. Powstaje zatem pytanie, czy wspólnik musi realizować prawo indywidualnej kontroli osobiście, czy też dopuszczalne jest udzielenie pełnomocnictwa do dokonywania czynności kontrolnych. Biorąc pod uwagę regulację Kodeksu spółek handlowych, można wysnuć w tym zakresie dwa przeciwstawne wnioski, na co zwraca się uwagę w literaturze przedmiotu. Wykładnia literalna przepisu ("wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą") prowadzi do wniosku, że osoba upoważniona przez wspólnika może wykonywać prawo kontroli jedynie łącznie ze wspólnikiem, tj. w jego obecności (za takim poglądem: M. Rodzyńkiewicz, w: Rodzyńkiewicz, Komentarz KSH, 2009, s. 390; A. Rachwał, w: Włodyka, System PrHandl, t. 2A, 2007, s. 993; A. Kidyba, w: Kidyba, Komentarz KSH, t. I, 2005, s. 960; M. Litwińska-Werner, w: Litwińska-Werner, Komentarz KSH, 2007, s. 596; R. Pabis, w: Pabis, Spółka z o.o., 2006, s. 346; A. Lesiak, w: Koźma, Ożóg, Komentarz KSH, 2005, s. 371). Z drugiej jednak strony przepis art. 212 k.s.h., nie wskazuje na obowiązek osobistego wykonania prawa indywidualnej kontroli, co więcej umożliwia wykonywanie tego uprawnienie dodatkowo z udziałem innej osoby, co może skłaniać do przyjęcia, że dopuszczalne jest wykonywanie tego uprawnienie korporacyjnego za pomocą pełnomocników, skoro osoby spoza spółki mogą mieć dostęp do informacji jako osoby upoważnione przez wspólnika. Można też argumentować, iż dopuścić należy wykonywanie prawa indywidualnej kontroli osobiście jak i przez pełnomocników, gdyż brak jest wyraźnych zakazów w tym przypadku, co do działania poprzez pełnomocnika, a ponadto ułatwiałoby to wykonywanie uprawnień kontrolnych przez wspólników będących osobami prawnym, czy jednostkami organizacyjnymi. Oczywiście kwestie te może jednoznacznie rozstrzygać umowa spółki i umożliwiać wspólnikowi wykonywanie prawa indywidualnej kontroli zarówno osobiście, jak i przez pełnomocnika. Za przyjęciem tego odmiennego poglądu, jak wskazują komentatorzy, przemawia także konstrukcja pozostałych przepisów k.s.h., które dopuszczają działanie wspólników poprzez pełnomocników przy dokonywaniu znacznie istotniejszych czynności aniżeli wykonywanie prawa informacji. (Przyszły) Wspólnik może poprzez pełnomocnika zawiązać spółkę z o.o. (art. 95 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h.), wspólnik może wykonywać prawo głosu na zgromadzeniu wspólników poprzez pełnomocnika oddając głos np. nad uchwałą w sprawie rozwiązania spółki (art. 243 § 1 KSH). Stąd konieczność wykonywania prawa kontroli osobiście przez wspólnika nie znajduje systemowego uzasadnienia. Ponadto wykładania celowościowa przemawia za umożliwieniem wykonywania kontroli przez osobę upoważnioną przez wspólnika indywidualnie, bez konieczności fizycznej obecności wspólnika (np. zbędna obecność wspólnika ze względu na brak kwalifikacji do wykonywania prawa kontroli, względy organizacyjne, przebywanie przez wspólnika w odległej miejscowości, wspólnik będący osobą prawną z łączną reprezentacją musiałby występować co najmniej dwuosobowo etc.). Jednakże ze względów praktycznych zwrócić należy uwagę, że zarząd spółki z o.o. w obecnym stanie prawnym, powołując się na brzmienie art. 212 § 1 KSH, może znaleźć uzasadnienie formalne do odmowy umożliwienia wykonania kontroli osobie upoważnionej przez wspólnika, ale której wspólnik nie towarzyszy osobiście. Sprzyjał będzie temu brak odmiennego orzecznictwa oraz – wobec dość jednoznacznego brzmienia przepisu – szczególne przesłanki umożliwiające przełamanie wyników wykładni literalnej na rzecz wykładni systemowej lub funkcjonalnej (vide: Kidyba A. Komentarz aktualizowany do art. 1-300 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U.00.94.1037).

W ocenie Sądu Okręgowego należy wykluczyć dopuszczalność realizacji prawa indywidualnej kontroli przez pełnomocników. Za koniecznością wykonywania osobiście tego uprawnienia przez wspólnika przemawia literalna treść przepisu art. 212 § 1 k.s.h., zgodnie z którym wspólnik lub wspólnik wraz z upoważnioną przez siebie osobą może realizować prawo indywidualnej kontroli. Przepis ten wyraźnie wskazuje, że nie można upoważnić innej osoby do samodzielnego wykonywania prawa kontroli bez udziału wspólnika. Osoba upoważniona może wykonywać to uprawnienie tylko łącznie ze wspólnikiem, bez względu na to w jaki sposób upoważnienie zostało innej osobie udzielone. Łatwo zatem byłoby obejść ten przepis poprzez udzielenie pełnomocnictwa do wykonywania prawa indywidualnej kontroli innej osobie i tym samym kontrola nie musiałaby być osobiście wykonywana przez wspólnika.

Celem tego ograniczenia jest przede wszystkim ochrona interesu spółki przed niekontrolowanym wyciekiem informacji dotyczących spraw spółki.

Ponadto, stosownie do art. 95 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, można dokonać czynności prawnej przez przedstawiciela. Przedstawicielem jest w szczególności pełnomocnik. Zasadą jest dopuszczalność dokonania każdej czynności prawnej przez przedstawiciela, chyba że skorzystanie z przedstawiciela wyklucza przepis albo właściwość czynności prawnej. Właściwość czynności prawnej przemawia przeciwko dokonaniu tej czynności przez przedstawiciela, jeśli czynność ma charakter czynności osobistej (tak SN w uchwale z 13.5.2015 r., III CZP 19/15, OSNC 2016, Nr 5, poz. 59). Prawo kontroli wspólnika w spółce z o.o. należy traktować jako właśnie jako jego czynność osobistą.

Powyższe nie oznacza wszakże, że apelacja jest skuteczna. Wyraźnie należy bowiem zaznaczyć, że od uprawnień kontrolnych przysługujących wspólnikowi na mocy art. 212 k.s.h. należy odróżnić prawo do składania oświadczeń woli zmierzających dopiero do umożliwienia wspólnikowi ich realizacji. O ile kwestia dopuszczalności wykonywania prawa indywidualnej kontroli przez wspólnika spółki z o.o. poprzez pełnomocnika w trybie powyższego przepisu budzi – co jak wyżej wskazano – wątpliwości w doktrynie (z uwagi przede wszystkim na podnoszoną konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa) o tyle należy uznać, że żadne racje nie przemawiają za przyjęciem poglądu, iż oświadczenie kierowane do spółki mające dopiero na celu umożliwienie wykonywania tego prawa nie mogłoby być składane przez pełnomocnika. Nie dochodzi bowiem w tym przypadku do potencjalnego naruszenia interesu spółki, skoro dostęp do informacji będzie miał nie pełnomocnik, lecz wspólnik osobiście bądź wespół z upoważnioną osobą.

W rozpoznawanej sprawie, jak prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy, z pism kierowanych przez działającego w imieniu wnioskodawcy pełnomocnika nie wynika, że to on w jego imieniu miałby wykonywać prawo wglądu do dokumentów uczestniczki postępowania. Pełnomocnik występował w imieniu wspólnika z żądaniem umożliwienia wnioskodawcy realizacji przysługujących mu praw, co nie jest równoznaczne z tym, że miałby w jego imieniu samodzielnie wykonywać prawo kontroli przysługujące wspólnikom (k. 14 i 16). Dotyczy to również żądania udzielania wyjaśnień przez zarząd spółki. W pismach tych wskazano, że wspólnik będzie zapoznawał się z żadaną dokumentacją, przez co należy także rozumieć dokument w postaci udzielenia mu żądanych wyjaśnień.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na istotny w niniejszej sprawie fakt, że uczestnik postępowania w ogóle nie ustosunkował się do treści powyższych wezwań, całkowicie je ignorując. Nie poinformował w szczególności nadawcy przedmiotowych wezwań, że nie uznaje za ważne pełnomocnictwa udzielonego r.pr. W. D., uniemożliwiając tym samym wnioskodawcy odniesienie się przed wystąpieniem na drogę sądową do argumentacji uczestnika. Ponadto jeżeli uczestnik nie uznawał umocowania pełnomocnika do tego aby składać mu wyjaśnienia, winien je złożyć bezpośrednio wspólnikowi. Wymagały tego choćby względy lojalności korporacyjnej, jaką winno cechować się działanie spółki kapitałowej wobec jej wspólnika, które nie może, tak jak w tym przypadku, sprowadzać się do odmawiania realizacji przysługujących mu uprawnień z powodu rygorystycznie stosowanych względów formalnych i to przy jednoczesnym braku zwrócenia wspólnikowi na konieczność ich dochowania. Nie jest bowiem wykluczone, że wnioskodawca znając stanowisko uczestnika dopełniłby wszelkich żądanych wymogów i wszczynanie niniejszego postępowania byłoby zbędne.

Nie można zatem było przyznać racji uczestnikowi, który twierdził, że wobec nieważności czynności podejmowanych przez pełnomocnika, nie było konieczności podejmowania przez zarząd spółki żadnych czynności, w tym zwołania Zgromadzenia wspólników celem podjęcia uchwały.

Uczestnik postępowania nie wykazał też, zgodnie z art. 6 k.c., istnienia przesłanek merytorycznych wskazanych w art. 212 § 2 k.s.h., tj. tego, iż zachodzi uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta uzyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji uczestnika postępowania i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.